

สรุปความรู้จากการอบรม

หลักสูตร “การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในของกรมพัฒนาที่ดิน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖”

โดย ชื่อ นางสาวทัศนิกา มุ่งคุณคำชาว

หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี

ส่วนที่ ๑ สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

การควบคุมภายใน คือ กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ จัดให้มีขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจะบรรลุวัตถุประสงค์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ด้าน

๑.๑ ด้านการดำเนินงาน (Operations Objectives) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงการบรรลุเป้าหมาย ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน การใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาดของหน่วยงานของรัฐตลอดจนความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลืองหรือการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ

๑.๒ ด้านการรายงาน (Reporting Objectives) การรายงานทางการเงินและไม่ใช่การเงินที่ใช้ภายในและภายนอกหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการรายงานที่เชื่อถือได้ทันเวลา โปร่งใส หรือข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

๑.๓ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ (Compliance Objectives) การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานรวมทั้งข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

หลักการควบคุมภายในเป็นกลไกที่สำคัญที่จะทำให้หน่วยงานของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน เป็นส่วนประกอบที่แทรกอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง มิใช่เป็นผลสุดท้ายของการกระทำ เกิดขึ้นได้โดยบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ โดยผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระทำให้มีการควบคุมภายในเกิดขึ้นซึ่งมิใช่เพียงการกำหนดนโยบาย ระบบงาน คู่มือการปฏิบัติงาน และแบบฟอร์มดำเนินงานเท่านั้น หากแต่ต้องมีการปฏิบัติ สามารถให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของหน่วยงานของรัฐ และควรกำหนดให้เหมาะสมกับโครงสร้างองค์กรและภารกิจของหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้การควบคุมภายใน ยังช่วยลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์

องค์ประกอบและหลักการของการควบคุมภายใน ประกอบไปด้วย ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานที่ส่งผลให้มีการนำการควบคุมภายในมาปฏิบัติทั่วทั้งหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารจะต้องสร้างบรรยากาศให้ทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน รวมทั้งการดำเนินงานที่คาดหวังของผู้กำกับดูแล และฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมการควบคุมดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบของการควบคุมภายในอื่น ๆ

๒. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อระบุ และวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น ฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและ

ภารกิจภายในทั้งหมดที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ การประเมินความเสี่ยง ประกอบไปด้วย ๓ ข้อ คือ

๒.๑ การระบุความเสี่ยง เป็นการระบุเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ว่ามีสาเหตุจากปัจจัยอะไร ซึ่งต้องคำนึงถึงด้วยว่าเป็นปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอก

๒.๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยง ประกอบไปด้วย โอกาส (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสความเป็นไปได้ที่เกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาด/ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

๒.๓ การจัดการความเสี่ยง หน่วยงานกำหนดแนวทาง/วิธีการจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมตามการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยง หลังจากที่หน่วยงานมีการระบุความเสี่ยง และประเมินความเสี่ยงแล้ว หน่วยงานต้องหาวิธีการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่ได้วิเคราะห์โดยประเภทของการจัดการความเสี่ยงดังนี้

๒.๓.๑. การยอมรับ ไม่มีการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่จะเกิด หรือผลกระทบของความเสี่ยง หรือเป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้ม ในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง

๒.๓.๒. การหลีกเลี่ยง เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมากและหน่วยงานไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการ/กิจกรรม หรือลดโครงการนั้น

๒.๓.๓. การลด/การควบคุม จัดทำกิจกรรมหรือกำหนดการควบคุมเพื่อลดโอกาสที่จะเกิด หรือผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การปรับปรุงระบบการทำงานหรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดขึ้น หรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

๒.๓.๔. การแบ่งปัน/การโอน ลดโอกาสที่จะเกิด หรือผลกระทบความเสี่ยง โดยการโอนหรือแบ่งปันความเสี่ยงบางส่วนให้ผู้อื่นช่วยรับผิดชอบ เช่น การซื้อประกันภัย การทำสัญญาป้องกันความเสี่ยงหรือการจัดจ้างหน่วยงานภายนอกเพื่อดำเนินกิจกรรมบางด้าน เป็นต้น

๓. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) เป็นการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติตามคำสั่งการของฝ่ายบริหารจะลดหรือควบคุมความเสี่ยงให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ กิจกรรมการควบคุมควรได้รับการนำไปปฏิบัติทั่วทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ ในกระบวนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน ประเภทของกิจกรรมการควบคุม ประกอบไปด้วย การควบคุมแบบป้องกัน การควบคุมแบบค้นพบ การควบคุมแบบแก้ไข การควบคุมแบบส่งเสริม และการควบคุมแบบชดเชย

๔. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานของรัฐที่จะช่วยให้มีการดำเนินการตามการควบคุมภายในที่กำหนด เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายในและภายนอก และเป็นช่องทางเพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารจะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายในที่มีต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

๕. กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities) เป็นการประเมินผลเป็นรายครั้ง หรือเป็นการประเมินผลทั้งสองวิธีร่วมกันเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง ๕ องค์ประกอบ กรณีที่ผลการประเมินการควบคุมภายในจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อฝ่ายบริหาร และผู้กำกับดูแล อย่างทันเวลา

๖.

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

๒.๑ ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและหลักเกณฑ์การปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

๒.๒ ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติวิธีการจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยงและรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

สามารถหาแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยง และแนวทางการจัดระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม สามารถกำหนด ประเมิน และปรับปรุงระบบการควบคุมภายในของกรมพัฒนาที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินงานและการบริหารงานบรรลุผลสำเร็จตามสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สรุปความรู้จากการอบรม

หลักสูตร “การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในของกรมพัฒนาที่ดิน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖”

โดย ชื่อ นายณรงค์ศักดิ์ สิงห์ตัน

หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี

ส่วนที่ ๑ สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดผลโดยคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารและบุคลากรอื่น ออกแบบมาเพื่อให้ ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงานและด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ด้าน

๑.๑ ด้านการดำเนินงาน (Operations Objectives) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงการบรรลุเป้าหมาย ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน การใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาดของหน่วยงานของรัฐตลอดจนความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลืองหรือการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ

๑.๒ ด้านการรายงาน (Reporting Objectives) การรายงานทางการเงินและไม่ใช้การเงินที่ใช้ภายใน และภายนอกหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการรายงานที่เชื่อถือได้ทันเวลา โปร่งใส หรือข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

๑.๓ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ (Compliance Objectives) การปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานรวมทั้งข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

แนวคิดในการควบคุมภายใน ๑) การควบคุมภายในเป็นกลไกที่สำคัญจะทำให้หน่วยงานของรัฐบรรลุ วัตถุประสงค์การควบคุมภายในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ๒) เป็นส่วนประกอบที่แทรกอยู่ในการปฏิบัติงาน ตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง มิใช่เป็นผลสุดท้ายของการกระทำ ๓) เกิดขึ้นได้โดยบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ โดยผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ตรวจสอบภายใน เป็น ผู้มีบทบาทสำคัญในการทำให้มีการควบคุมภายในเกิดขึ้นซึ่งมิใช่เพียงการกำหนดนโยบาย ระบบงาน คู่มือการ ปฏิบัติงานและแบบฟอร์มดำเนินงานเท่านั้น หากแต่ต้องมีการปฏิบัติ ๔) สามารถให้ความเชื่อมั่นอย่าง สมเหตุสมผลว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของหน่วยงานของรัฐ ๕) ควรกำหนดให้เหมาะสมกับโครงสร้าง องค์กรและการกิจของหน่วยงานของรัฐ ๖) นอกจากนี้การควบคุมภายใน ยังช่วยลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์

องค์ประกอบและหลักการของการควบคุมภายใน ประกอบไปด้วย ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานที่ ส่งผลให้มีการนำการควบคุมภายในมาปฏิบัติทั่วทั้งหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารจะต้องสร้าง บรรยากาศให้ทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน รวมทั้งการดำเนินงานที่คาดหวังของผู้กำกับ ดูแล และฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมการควบคุมดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบ ของการควบคุมภายในอื่น ๆ ประกอบด้วย ๕ หลักการ ดังนี้ (๑) หน่วยงานของรัฐแสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นใน คุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม (๒) ผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระจาก ฝ่ายบริหารและมีหน้าที่กำกับดูแลให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงการควบคุมภายใน รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการ ควบคุมภายใน (๓) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจัดให้มีโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบที่เหมาะสมในการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐภายใต้การกำกับดูแลของผู้กำกับดูแล

(๔) หน่วยงานของรัฐแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการสร้างแรงจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ (๕) หน่วยงานของรัฐกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

๒. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อระบุ และวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น ฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภารกิจภายในทั้งหมดที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ การประเมินความเสี่ยง ประกอบไปด้วย ๔ หลักการ คือ (๑) หน่วยงานของรัฐระบุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในของการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรไว้อย่างชัดเจนและเพียงพอที่จะสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ (๒) หน่วยงานของรัฐระบุความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในอย่างครอบคลุม ทั้งหน่วยงานของรัฐ และวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น (๓) หน่วยงานของรัฐพิจารณาโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต เพื่อประกอบการประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ (๔) หน่วยงานของรัฐระบุและประเมินการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบการควบคุมภายใน ซึ่งการประเมินความเสี่ยงประกอบไปด้วย

๒.๑ การระบุความเสี่ยง เป็นการระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ว่ามีสาเหตุจากปัจจัยอะไร ซึ่งต้องคำนึงถึงด้วยว่าเป็นปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอก

๒.๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยง ประกอบไปด้วย โอกาส (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสความเป็นไปได้ที่เกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาด/ระดับความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

๒.๓ การจัดการความเสี่ยง หน่วยงานกำหนดแนวทาง/วิธีการจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมตามการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยง หลังจากที่หน่วยงานมีการระบุความเสี่ยง และประเมินความเสี่ยงแล้ว หน่วยงานต้องหาวิธีการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่ได้วิเคราะห์โดยประเภทของการจัดการความเสี่ยงดังนี้

๒.๓.๑. การยอมรับ ไม่มีการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่จะเกิด หรือผลกระทบของความเสี่ยง หรือเป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้ม ในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง

๒.๓.๒. การหลีกเลี่ยง เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมากและหน่วยงานไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการ/กิจกรรม หรือลดโครงการนั้น

๒.๓.๓. การลด/การควบคุม จัดทำกิจกรรมหรือกำหนดการควบคุมเพื่อลดโอกาสที่จะเกิด หรือผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การปรับปรุงระบบการทำงานหรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดขึ้น หรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

๒.๓.๔. การแบ่งปัน/การโอน ลดโอกาสที่จะเกิด หรือผลกระทบความเสี่ยง โดยการโอน หรือแบ่งปันความเสี่ยงบางส่วนให้ผู้อื่นช่วยรับผิดชอบ เช่น การซื้อประกันภัย การทำสัญญาป้องกันความเสี่ยง หรือการจัดจ้างหน่วยงานภายนอกเพื่อดำเนินกิจกรรมบางด้าน เป็นต้น

๓. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) เป็นการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายและ กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติตามคำสั่งการของฝ่ายบริหารจะลดหรือควบคุมความเสี่ยงให้ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ กิจกรรมการควบคุมควรได้รับการนำไปปฏิบัติทั่วทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ ใน กระบวนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน ประเภท ของกิจกรรมการควบคุม ประกอบไปด้วย การควบคุมแบบป้องกัน การควบคุมแบบค้นพบ การควบคุมแบบแก้ไข การควบคุมแบบส่งเสริม และการควบคุมแบบชดเชย ประกอบด้วย ๓ หลักการ (๑) หน่วยงานของรัฐระบุและ พัฒนากิจกรรมการควบคุม เพื่อลดความเสี่ยงในการบรรลุวัตถุประสงค์ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (๒) หน่วยงาน ของรัฐระบุและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ (๓) หน่วยงานของรัฐจัดให้มีกิจกรรมการควบคุม โดยกำหนดไว้ในนโยบาย ประกอบด้วยผลสำเร็จที่คาดหวังและ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง

๔. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ หน่วยงานของรัฐที่จะช่วยให้มีการดำเนินการตามการควบคุมภายในที่กำหนด เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายในและภายนอก และเป็นช่องทางเพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศ ที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารจะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานมีความ เข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายในที่มีต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ๓ หลักการ ดังนี้ (๑) หน่วยงานของรัฐจัดทำหรือจัดหาและใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้ มี การปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด (๒) หน่วยงานของรัฐมีการสื่อสารภายในเกี่ยวกับสารสนเทศ รวมถึง วัตถุประสงค์และความรับผิดชอบที่มีต่อการควบคุมภายในซึ่งมีความจำเป็นในการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตาม การควบคุมภายในที่กำหนด (๓) หน่วยงานของรัฐมีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

๕. กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities) เป็นการประเมินผลเป็นรายครั้ง หรือเป็นการ ประเมินผลทั้งสองวิธีร่วมกันเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการ ควบคุมภายในทั้ง ๕ องค์ประกอบ กรณีที่ผลการประเมินการควบคุมภายในจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อ หน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อฝ่ายบริหาร และผู้กำกับดูแล อย่างทันเวลา

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

๒.๑ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง และการควบคุมภายใน องค์ประกอบ และการ จัดการ

๒.๒ ได้เรียนรู้ถึงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในด้านต่างๆที่มีอยู่ในองค์กร

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

สามารถประเมินถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน การหาแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยง การปรับปรุงการดำเนินงาน การควบคุมภายใน เพื่อให้งานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สรุปบทเรียน หลักสูตร การพัฒนาตนเองและการทำงานด้วยแนวคิด”Ho-ren-so” /coaching
ห้องประชุมสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕ เวลา วันจันทร์ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๓๐ น.
โดย นางสาวชนันท์ภรณ์ สวัสดิรัตน์ นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ

การทำงานด้วยแนวคิด”Ho-ren-so” ปรัชญาญี่ปุ่นกับการทำงานจากการ coaching ของนายชุมพร ศาสตราวหะ ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

ส่วนที่ ๑ สรุปเนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร

ปรัชญาคือแนวความคิด เป็นแค่เพียงความเชื่อซึ่งถูกหรือผิดก็ได้ ไม่มีใครที่มั่นใจว่าความเชื่อของตัวเองถูกต้องหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ ปรัชญาความคิดทำแก่น้ำชาให้ว่าง ไม่เสียง “เราจะทำแก่น้ำชาให้ว่าง” สิ่งที่ได้รับรู้อย่าเพิ่งเชื่อจนกว่าจะได้ใช้สติและปัญญาในการวิเคราะห์ สติแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) ร่างกาย (กายหยาบ) ๒) ความคิด (ใช้สมองคิด) ๓) จิต ในศาสนาพุทธ หน้าที่ของจิตในศาสนาพุทธจนกว่าจะได้ใช้สติและปัญญาในการวิเคราะห์ ประเทศที่นับถือศาสนาพุทธและเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างประเทศญี่ปุ่นและคนญี่ปุ่นเป็นคนที่มีหลักคิดในการทำงานที่ดีเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ โดยหลักคิดที่นำมากล่าวถึงในการอบรมครั้งนี้ มีดังนี้

แนวคิดพัฒนาตนเองของคนญี่ปุ่น (Ikigai Wabi-sabi)

๑.Omoiyari ความห่วงใยและการแสดงความห่วงใยต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ การฝึกแนวคิดแบบ Omoiyari ช่วยให้คนญี่ปุ่นมองเห็นว่าไม่มีใครเป็นศูนย์กลาง ไม่ด่วนตัดสินใครและคอยช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

๒.Ikigai จุดมุ่งหมายในชีวิตทำให้ชีวิตมีความหมาย เราทุกคนล้วนมี Ikigai เป็นของตนเอง มีความพิเศษที่ไม่เหมือนใคร มีเหตุผลในการเกิดมา และเราจะหา Ikigai เจอจากการได้ทบทวนตัวเองเข้าใจตัวเองอย่างถ่องแท้

๓.Wabi-sabi ความงามในความไม่สมบูรณ์แบบ เป็นแนวคิดที่กระตุ้นให้เรายอมรับความไม่สมบูรณ์แบบและยอมรับวัฏจักรธรรมชาติของชีวิต

๔.Mottainai การใช้อย่างรู้คุณค่า เป็นแนวคิดที่ทำให้เรานั้นเคารพทรัพยากรที่เรามี ไม่ใช่การใช้อย่างไม่รู้คุณค่า และเราควรใช้ด้วยความสำนึกคุณ

๕.Shin-Gi-Tai จิตใจ เทคนิค ร่างกาย สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ Shin หรือใจ ไม่ได้หมายถึงใจที่จะเอาชนะเพียงอย่างเดียวแต่ยังรวมไปถึง “หัวใจ” ในฐานะคนหรือมนุษย์ ที่คนญี่ปุ่นถูกปลูกฝังให้คิดถึงความรู้สึกคนอื่นเป็นพื้นฐานในการรับผิดชอบต่อสังคม

๖.Shu-Ha-Ri วิธีคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ ลงมือทำ และรู้จักนำไปปรับใช้ในสถานการณ์จริงพร้อมรับสิ่งใหม่เสมอคือหลักปรัชญาของคนญี่ปุ่นที่นำไปใช้ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

๗.Kaizen การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นแนวคิดที่จะช่วยรักษามาตรฐานที่มีอยู่เดิมเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เตือนให้เราปล่อยวางความสมบูรณ์แบบ และพร้อมปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

๘.Mono no aware คือ ความซาบซึ้งที่ตระหนักรู้ได้ถึงสรรพสิ่งสูงสุดว่าสิ่งต่าง ๆ นั้นไม่จีรัง ไม่ได้อยู่ยั่งยืนตลอดไป

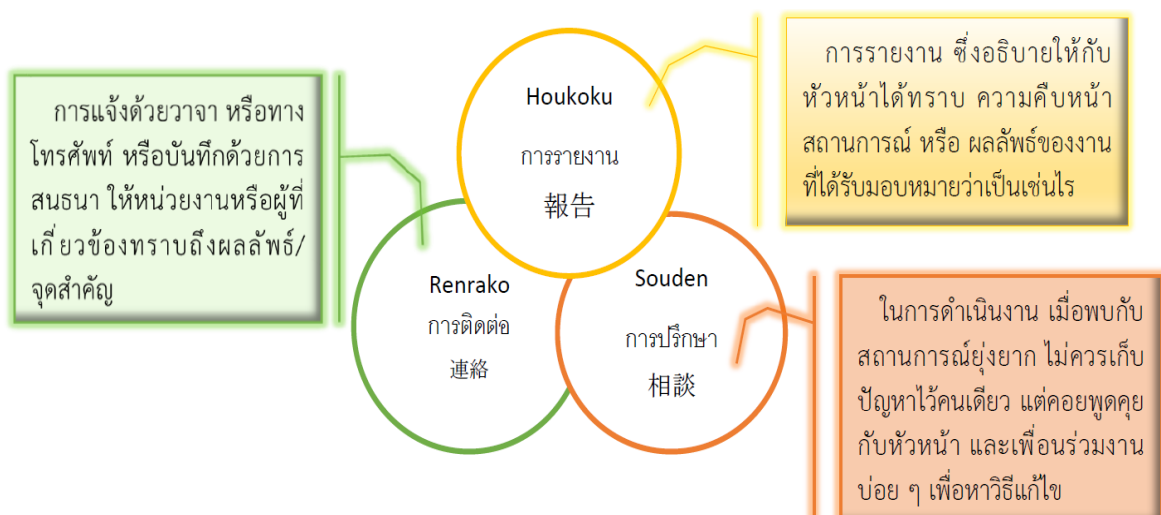
๙.Omotenashi จิตวิญญาณการให้บริการ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ คำนี้ถูกใช้เป็นคำโปรโมทหลักตอนที่ญี่ปุ่นแข่งขันชิงการเป็นเจ้าภาพโอลิมปิกปี 2000 จนสามารถได้รับโอกาสให้เป็นเจ้าภาพในที่สุด! และให้บริการโดยไม่รับทิบโดยให้บริการด้วยความจริงใจ

๑๐.Ho-Ren-So คือ แนวคิดที่เน้นการทำงานร่วมกัน การสื่อสารและการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

หลักคิดญี่ปุ่น ที่ใช้ได้ทุกวัน หลักคิดที่คุณญี่ปุ่น พกไปทำงานทุกวัน ได้แก่

HORENSO หมายถึง การรายงาน การติดต่อ และ การปรึกษา ซึ่งการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดความสูญเสีย ต้องเริ่มต้นด้วยการปรับความคิด และทัศนคติของคนในองค์กร ให้มีจิตสำนึกในงานที่ตนเองทำและรับผิดชอบว่าถูกต้องหรือไม่ มีปัญหาหรือไม่ ต้องเป็นคนช่างสังเกต มี Commonsense สังเกตเห็น สิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งรายงานผู้บังคับบัญชา เพื่อดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อลดความสูญเสียต่อไป

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการสรุปทบทเรียน

จากการสรุปทบทเรียน เรื่อง การพัฒนาตนเองและการทำงานด้วยแนวคิด "Ho-ren-so" นั้น ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนวคิดพัฒนาตนเองของคนญี่ปุ่น (Ikigai Wabi-sabi) ได้แก่ ความห่วงใย และการแสดงความห่วงใยต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ จุดมุ่งหมายในชีวิตทำให้ชีวิตมีความหมาย ความงามในความไม่สมบูรณ์แบบ การใช้อย่างรู้คุณค่า จิตใจ เทคนิค ร่างกาย วิธีคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ ลงมือทำ และรู้จักนำไปปรับใช้ในสถานการณ์จริงพร้อมรับสิ่งใหม่เสมอคือหลักปรัชญาของญี่ปุ่นที่นำไปใช้ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นแนวคิดที่จะช่วยรักษามาตรฐานที่มีอยู่เดิม เพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เตือนให้เราปล่อยวางความสมบูรณ์แบบ และพร้อมปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ แนวคิดที่เน้นการทำงานร่วมกัน การสื่อสารและการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

จากการสรุปทบทเรียน เรื่อง การพัฒนาตนเองและการทำงานด้วยแนวคิด "Ho-ren-so" นั้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในการทำงานและเรื่องต่างๆ ได้ดีและง่ายขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้น ปรับความเข้าใจผิดและลดโอกาสเกิดความขัดแย้งและสร้างความมั่นใจให้กับตนเองและคนรอบข้างมากขึ้น นำไปใช้ประโยชน์โดยเน้นการทำงานร่วมกัน การสื่อสารและการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันในการทำงานเป็นทีม

รูปภาพบรรยากาศการอบรมหลักสูตร การพัฒนาตนเองและการทำงานด้วยแนวคิด "Ho-ren-so"
/coaching ในห้องประชุมสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

สรุปความรู้จากการอบรม
หลักสูตร เสริมสร้างองค์ความรู้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)
สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในจังหวัดหนองคาย
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดหนองคาย
วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖
ณ โรงแรมพาร์คแอนด์พูล หนองคาย
โดย นายธีรวุฒิ ตุ่นคำ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕ กรมพัฒนาที่ดิน

ส่วนที่ ๑ สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

ประเทศไทยมีการใช้ทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลของการพัฒนาดังกล่าวต้องแลกด้วยความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ เกิดของเหลือทิ้งที่สร้างมลพิษ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพ ประเทศไทยจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้เกิดการก้าวกระโดดของการพัฒนาต่อยอด สร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กระจายรายได้ กระจายโอกาส และความมั่งคั่งแบบทั่วถึง รวมถึงการรักษาฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้สมดุล โดยใช้ “โมเดลเศรษฐกิจ BCG” ซึ่งเป็นการพัฒนา ๓ เศรษฐกิจ คือ

๑. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง

๒. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่างๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

๓. เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

BCG Model : ตอบโจทย์ ๖ มิติ

๑. ต่อยอดจากจุดแข็งประเทศไทยด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๒. เชื่อมโยง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ตอบโจทย์ ๑๐ ใน ๑๗ เป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs (Sustainable Development GOALS)

๔. ครอบคลุม ๕ ใน ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมายหรือ S-Curve

๕. การกระจาย โอกาสและความมั่งคั่ง เพราะเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจภูมิภาค

๖. สานพลัง ระหว่าง ประชาชน เอกชน หน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายต่างประเทศ

เพื่อเปลี่ยนข้อได้เปรียบที่ไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้ ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

Outline of Presentation

๑. กระแสสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ๓ อันดับแรก คือความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๑ Climate action failure

๑.๒ Extreme weather

๑.๓ Biodiversity loss

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่อาจเกิดขึ้น เช่น ปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น- ลดลง ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้น- ลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เกษตรกรรม ป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ พื้นที่ชายฝั่ง สิ่งมีชีวิตและพื้นที่ธรรมชาติและทำให้เกิดภาวะโลกรวน

๒. องค์ความรู้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) การพัฒนาที่ยั่งยืน

BCG Model เป็นโมเดลเศรษฐกิจแบบองค์รวมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งต่างๆ อย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคโนโลยีเศรษฐกิจแบบชีวภาพ การจัดการทรัพยากร วัตถุดิบแบบหมุนเวียน รวมถึงการทำธุรกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

๓. แนวทางการขับเคลื่อนและบูรณาการการดำเนินงานตามโมเดลเศรษฐกิจใหม่ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับส่วนราชการและ อปท.

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ สำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๙ อยู่บนพื้นฐานของ ๔ + ๑ ประกอบด้วย ๔ สาขายุทธศาสตร์ คือ

๑. เกษตรและอาหาร

๒. สุขภาพและการแพทย์

๓. พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ

๔. การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

และ ๑ ฐานความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศและการเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน

๔. วิธีการและรูปแบบการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว สำหรับอปท.

๔.๑ การสนับสนุนให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีสมาร์ทฟาร์มมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิต ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนจากการลดการใช้ปุ๋ยและยาที่เป็นต้นทุนหลักของเกษตรกรไทย และยังได้ผลผลิตที่ปลอดภัย ได้คุณภาพและปริมาณคงที่ตรงตามความต้องการของตลาด อีกทั้งยังสามารถนำผลผลิตที่ปลอดภัยและมี คุณภาพคงที่มาแปรรูปให้มีมูลค่าที่สูงขึ้นได้อีกด้วย

๔.๒ การสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เช่น สารให้ ความหวาน สารแต่งกลิ่นรส สารออกฤทธิ์ทางชีวภาพ แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ พลาสติกชีวภาพ อาหารเสริม สุขภาพ ซึ่งจะช่วยลดข้อขัดข้องการผลิตทางการเกษตรส่วนเกินในตลาด บรรเทาปัญหาการค้าตกต่ำในพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ยาง และปาล์ม

๔.๓ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่จากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม และระบบ บริหารสถานที่ท่องเที่ยว โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยท้องถิ่นสร้างเนื้อหาการท่องเที่ยวตลอดจนบริหารจัดการเส้นทาง และจำนวนนักท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ แหล่งใหม่ ที่กระจาย นักท่องเที่ยวสู่เมืองรองหรือชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดเมื่อนำอยู่และนำเที่ยวไปพร้อมกัน

๔.๔ การสร้างระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่เน้นการแปลงของเสียให้เป็นแหล่งรายได้สร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับผู้ประกอบการเดิมในระบบ รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาปิดช่องว่าง ให้

การใช้ทรัพยากรของประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการแก้ปัญหาขยะที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่งด้วย

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

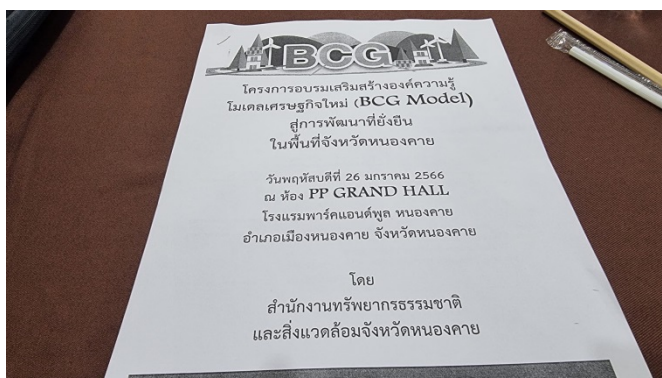
ได้เสริมสร้างองค์ความรู้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) จะเป็นกลไกที่มีศักยภาพสูงในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศไทยอย่างทั่วถึง สามารถกระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเปลี่ยนข้อได้เปรียบที่ไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

๑. การสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ได้นำเทคโนโลยีสมาร์ตฟาร์มมาปรับใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิต

๒. การสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

๓. การองค์ความรู้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ที่ได้จากการอบรมมานี้ ไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรในพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมยกระดับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารของไทยขึ้นเป็นผู้ผลิตอาหารเพื่อสุขภาพ และลดการใช้ทรัพยากรลงจากปัจจุบัน

สรุปความรู้จากการอบรม

หลักสูตร “การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง” (Coaching)

โดย นายศราวุธ ศิริลักษณ์ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 กรมพัฒนาที่ดิน

ส่วนที่ 1 สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร “การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง” (Coaching) อบรมเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 เวลา 13.00 น.-15.30 น. ณ ห้องประชุมสถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย วิทยากรโดย นายวิชัย ทองขาว ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย

ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการนำวัสดุอินทรีย์และหรืออินทรีย์ธรรมชาติทางการเกษตรที่มีธาตุอาหารสูง มาผ่านการหมักโดยใช้สารเร่ง พด. ต่างๆ จนสลายตัวสมบูรณ์ โดยมีขั้นตอนและวิธีการดังนี้ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต จำนวน 1 ตัน (1,000 กิโลกรัม)

- ปลาป่น	100 กิโลกรัม
- รำข้าว	100 กิโลกรัม
- มูลสัตว์ (มูลวัวหรือมูลไก่)	500 กิโลกรัม
- หินฟอสเฟต	300 กิโลกรัม
- กากน้ำตาล	30 กิโลกรัม

ตารางแสดงปริมาณธาตุอาหารของวัตถุดิบชนิดต่างๆ

ชนิดวัสดุ	ปริมาณธาตุอาหาร (%)		
	ไนโตรเจน	ฟอสฟอรัส	โพแทสเซียม
หนังสือสัตว์บด	7-14	3.45	3.16
เลือดแห้ง	8-13	1.5	0.8
เขาปน	16.09	0.12	0.54
ปลาปน	9-10	5-6	3.8
กากถั่วเหลือง/ถั่วลิสง	7-10	2.13	1.12-
กระดูกปน	3-4	15-23	2.70
มูลค่างคาว	1-3	12-15	0.68
หินฟอสเฟต	0.15	15.04	1.84
มูลสุกร/มูลไก่	2-3	1.9-3.3	0.10
ซีเมนต์ขาว	1.31	0.06	1.3-2.0
เปลือกเมล็ดกาแฟ	0.93	0.14	13.48
รำข้าว	1.9-2.3	4-6	6.22

ขั้นตอนและวิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

1. การขยายเชื้อสารเร่งชุปเปอร์ พด.2
 - 1.1 เจือจางกากน้ำตาล โดยใช้กากน้ำตาล 30 กิโลกรัมต่อน้ำ 350 ลิตร
 - 1.2 ใส่สารเร่งชุปเปอร์ พด.2 จำนวน 10 ของ คนให้เข้ากันประมาณ 5-10 นาที
 - 1.3 ปิดฝาทิ้งไว้ในที่ร่มเพื่อขยายเชื้อเป็นเวลา 3 วัน 2 คืน
2. ขั้นตอนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง
 - 2.1 นำสารเร่งชุปเปอร์ พด.1 จำนวน 3 ของใส่ลงในสารเร่งชุปเปอร์ พด.2 ที่ขยายเชื้อเตรียมไว้แล้ว จำนวน 3 วัน 2 คืน
 - 2.2 ผสมวัตถุดิบที่เตรียมไว้ จำนวน 1,000 กิโลกรัม โดยคลุกเคล้ามูลสัตว์ และหินฟอสเฟตก่อน เนื่องจากมีปริมาณที่มากหลังจากนั้นใส่ปลาปน รำละเอียด คลุกเคล้าให้เข้ากัน

2.3 ราดสารเร่งซูปเปอร์ พด.2 ที่ขยายเชื้อไว้พร้อมด้วยสารเร่งซูปเปอร์ พด.1 ที่ใส่ลงไปตามข้อ 2.1 ซึ่งในการราดสารเร่งซูปเปอร์ พด.1 ที่ต่อเชื้อไว้นั้นจะต้องค่อยๆ ราดลงไปและต้องผสมคลุกเคล้าไปเรื่อย ๆ จนกว่าความชื้นในกองสม่ำเสมอประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ เพราะถ้าความชื้นไม่สม่ำเสมอจะทำให้จุดที่มีความชื้นมากจะมีหนอนเนื่องจากไข่แมลงวันสามารถที่จะฟักเป็นตัว แต่ถ้าความชื้นในกองสม่ำเสมอประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ ไข่แมลงวันจะไม่ฟักเป็นตัว

2.4 หลังจากที่พักผสมคลุกเคล้าวัสดุเข้ากันดีแล้ว ตั้งกองปุ๋ยหมักเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความสูงของกองประมาณ 50 เซนติเมตร และใช้วัสดุคลุมกองปุ๋ยโดยอาจใช้กระสอบปุ๋ยที่เย็บต่อกันหรืออาจใช้ผ้าก็ได้ ซึ่งในการใช้วัสดุคลุมนี้จะเป็นการรักษาความชื้นในกองปุ๋ย และยังช่วยให้ไข่ของแมลงวันไม่ฟักเป็นตัว

2.5 หลังจากการหมัก วันที่ 3-4 อุณหภูมิในกองจะสูงขึ้น สามารถสังเกตเชื้อจุลินทรีย์ในกองจะเจริญขึ้น ซึ่งในช่วงนี้ถ้ามีหนอนเกิดขึ้นแสดงว่าบริเวณที่เกิดหนอนจะมีความชื้นมาก

2.6 หลังจากการหมัก 14 วัน อุณหภูมิในกองปุ๋ยจะลดลงเท่ากับภายนอก แต่ถ้าในกองยังมีความร้อนอยู่ต้องหมักต่อไปอีก 3-4 วัน จนกว่าอุณหภูมิในกองปุ๋ยจะลดลงเท่าอุณหภูมิภายนอก

2.7 ละลายสารเร่งซูปเปอร์ พด.3 สารเร่ง พด.9 อย่างละ 3 ชอง และจุลินทรีย์ พด.12 จำนวน 3 ชอง ในน้ำ 20 ลิตร คลุกเคล้าให้เข้ากันทั่วทั้งกอง และหมักไว้อีกประมาณ 5 วัน สามารถนำไปใช้ได้

อัตราการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

- ในพืชผัก ใช้อัตรา 5-10 กิโลกรัม ในพื้นที่ 1 ตารางเมตร โดยคลุกเคล้ากับดินในช่วงเตรียมแปลงปลูก
- ในไม้ผล ใช้อัตรา 5 กิโลกรัมต่อครั้งโดยใช้ 3 ครั้งต่อปี รวม 15 กิโลกรัมต่อปี และใช้น้ำหมักชีวภาพ (พด.2)

อัตรา 1 ลิตรผสมน้ำ 200 ลิตร ราดทางดินบริเวณโคนต้น 20 ลิตรต่อต้นต่อครั้ง

ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เพื่อต้องการที่จะให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ที่สำคัญเครือข่ายหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน ได้นำองค์ความรู้ในการที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองและถ่ายทอดให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ผ่านศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาก่อนที่ดิน กลุ่มเกษตรกรกลุ่มเข้มแข็งสรุปประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

1. ลดข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาของการหมักปุ๋ย ซึ่งถ้าเราหมักปุ๋ยอินทรีย์ตามสูตรมาตรฐานต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 3-4 เดือน แต่การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงจะใช้เวลา 21-30 วัน จะเห็นได้ว่าลดระยะเวลาลงได้ถึง 1 ใน 3
2. มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชมากกว่า ปุ๋ยหมักสูตรมาตรฐาน
3. ลดอัตราการใช้ เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์สูตรมาตรฐาน
4. นำนวัตกรรมจุลินทรีย์ของกรมพัฒนาที่ดิน ไปใช้ในขั้นตอนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ซูเปอร์ พด.1 ซูเปอร์ พด.2 ซูเปอร์ พด.3 พด.9 และพด.12
5. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ประมาณ 20-30 เปอร์เซ็นต์

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

1. มีความรู้ความเข้าใจด้านการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง
2. มีความรู้ในการประยุกต์ใช้วัสดุในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงที่หลากหลาย ตามปริมาณธาตุอาหารและชนิดของพืชที่นำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

ส่วนที่ 3 การนำไปใช้ประโยชน์

เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร เครือข่ายหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน ได้นำองค์ความรู้ในการที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองและถ่ายทอดให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ผ่านศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน กลุ่มเกษตรกรกลุ่มเข้มแข็งสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่กลุ่มเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ ต.อุ้มเม่า อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ โทร. ๐ ๔๓๘๔ ๐๙๓๕

ที่ กษ ๐๘๑๒.๑๐/ ๐๔๕๔

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอส่งสรุปรายงานการอบรม ในรูปแบบการบรรยายออนไลน์

เรียน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์

ด้วยข้าพเจ้า นายวิจิตร ผลเรือง ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน สังกัดสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต. ๕ ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรที่ปรึกษาเกษตรกรด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) ในรูปแบบการบรรยายออนไลน์ จึงขอส่งสรุปผลการฝึกอบรมที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายวิจิตร ผลเรือง)

เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

เรียน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์

() เพื่อโปรดทราบ

() เพื่อโปรดพิจารณา

(นางปิยะวัลย์ ถิ่นวิมล)

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

☐ ทราบ

☐ เสร็จไม่ทราบทั่วกัน

☐ แจ้งผู้เกี่ยวข้อง

☐

(นายอรรถวุฒิ กรุงแสนเมือง)

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์

ฝึกอบรมหลักสูตรที่ปรึกษาเกษตรกร

ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) ในรูปแบบการบรรยายออนไลน์

ความสำคัญของมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร"Q"

มาตรฐาน หมายถึง ข้อกำหนดทางวิชาการ ในรูปของเอกสารวัตถุที่แพร่หลายแก่บุคคลทั่วไป กำหนดขึ้นโดยความร่วมมือ การยอมรับร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสีย และผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผลจากการพิจารณาร่วมกัน โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดสินค้าเกษตร หมายถึง ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์อันเกิดจากการกลั่นกรอง การประมง การปศุสัตว์ หรือการป่าไม้ และผลพลอยได้ของผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

มาตรฐานสินค้าเกษตร ที่กำหนดขึ้นภายใต้ พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551 แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ มาตรฐานบังคับ และ มาตรฐานทั่วไป

มาตรฐานบังคับ คือ มาตรฐานที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้สินค้าเกษตรต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

มาตรฐานทั่วไป คือ มาตรฐานที่มีประกาศกำหนดเพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้ตามมาตรฐาน

การรับรองระบบงาน และการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร(GAP พืชอาหาร)

เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมและส่งเสริมสินค้าเกษตร ให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อความปลอดภัยและคุ้มครองผู้บริโภค ป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดแก่เกษตรกรหรือกิจการ การค้าสินค้าเกษตร หรือเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ

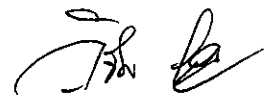
ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP พืชอาหาร และการใช้รายการตรวจประเมินแปลง

- พื้นที่ปลูก
- แหล่งน้ำ
- การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร
- การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว
- การปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว
- การเก็บรักษาและการขนย้าย

การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrate PestManagement, IPM)

ซึ่งถือเป็นวิทยาการแขนงใหม่ใช้ควบคุมศัตรูพืชจึงมีผู้นำไปใช้สลับกับคำว่า IPC (Integrated Pest Control) หรือการป้องกัน การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน จึงเกิดความเข้าใจว่าใช้แทนกันได้ซึ่งโดยความหมายที่แท้จริงแล้ว IPM และ

IPC มีความคล้ายคลึงกันในทางทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติแต่ IPC เป็นวิธีการ โดยนำวิธีการควบคุมศัตรูพืชวิธีการต่าง ๆ มาใช้ควบคุมศัตรูพืช เป้าหมายในพื้นที่ที่มีการระบาดในท้องถิ่นที่เดียวกัน เช่น การใช้พันธุ์ต้านทานร่วมกับการใช้สารเคมีหรือร่วมกับการใช้ประโยชน์จากศัตรูธรรมชาติมาควบคุมศัตรูพืชซึ่งวิธีการต่าง ๆ เหล่านั้นจะต้องไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งมีชีวิตอื่นนอกเป้าหมายและสภาพแวดล้อม ส่วน IPM เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่จะเลือกใช้วิธีการควบคุมใด ๆ ก็ตามมาใช้กำจัดหรือปราบหรือควบคุมศัตรูพืชโดยใช้หลักทางด้านนิเวศวิทยาและเศรษฐศาสตร์และเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมีการตรวจสอบประชากรแมลงและคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ซึ่งผลการตัดสินใจนั้น อาจจะไม่ต้องการควบคุมหรืออาจเลือกใช้วิธีการควบคุมวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธีการผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการดำเนินการควบคุมศัตรูพืชโดยใช้หลักการจัดการศัตรูพืชก็คือ การบริหารศัตรูพืชหรือการจัดการแบบผสมผสาน หรือ IPM นั่นเอง คำว่า IPM จึงมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละประเทศในการปฏิบัติงานสำหรับ FAO โดยโครงการจัดการศัตรูข้าวแบบผสมผสานได้นำ เสนอรูปแบบการดำเนินงานภายใต้ขอบเขตของคำนิยาม IPM เน้นถึงการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์สูงสุด ในความหมายนี้ IPM คือกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่เกษตรกรควรนำมาผสมผสานใช้ควบคุมศัตรูพืช โดยคำนึงถึงผลผลิต ผลตอบแทนและความปลอดภัย

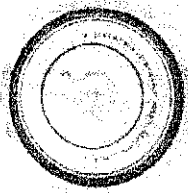

(นายวิจิตร พลเรือง)

เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร

นายวิจิตร ผลเรือง

ผู้อำนวยการกองมาตรฐานสินค้าเกษตร

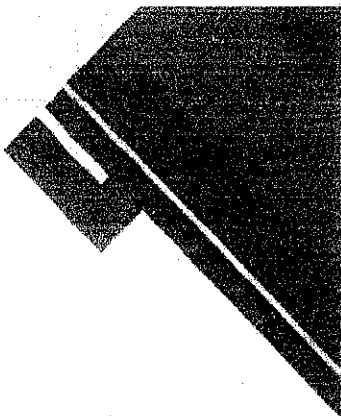
"ที่ปรึกษาเกษตรการค้ามาตรฐานสินค้าเกษตร (สกท.) ในรูปแบบการบรรยายออนไลน์"
ระหว่างวันที่ 29 - 30 พฤศจิกายน 2565

เลขที่ใบประกาศนียบัตร เกษตร. รว 2565/006

(นายวิจิตร ผลเรือง)
ผู้อำนวยการกองมาตรฐานสินค้าเกษตร

(นายพิศาล พงศาพิทนต์)

รองผู้อำนวยการกองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

สรุปความรู้จากการอบรม
หลักสูตร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริม
เกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2566
วันที่ 25 - 27 มกราคม 2566 โรงแรมเบย์ บีช รีสอร์ท พัทยา
โดย นางปฐมรัตน์ หัสกรรจ์
หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของกระทรวง (Road map) โดยมีการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง เน้นให้ความสำคัญในเรื่องการลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมกลุ่มทำการผลิตเป็นแปลงใหญ่เพื่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิตตามที่กำหนด และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด เชื่อมโยงตลาดเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเพื่อแก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกำหนดระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีกรมส่งเสริมการเกษตร (กสกร.) เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนส่งเสริมให้เกษตรกร มีการรวมกลุ่มการผลิตและบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพราคาเป็นธรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิตและให้การผลิตสินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร

หัวข้อในการสัมมนา

- สรุปผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ปี 2565
- ให้นโยบายในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ปี 2566
- ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด
- ผู้เข้าร่วมสัมมนาร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานโครงการและทบทวนวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของผู้เข้าร่วมสัมมนา เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการทำนาแบบแปลงใหญ่

1.ด้านบริหารจัดการกลุ่ม

- จัดเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์จัดทำแผนหลายแปลงจัดทำแผนธุรกิจปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่
- จัดประชุมของหน่วยงานภาคีร่วมกับผู้นำกลุ่มนาแปลงใหญ่ระดับจังหวัด

- การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและบริหารจัดการกลุ่มเพื่อต่อยอดธุรกิจด้านการเกษตร
- การเชื่อมโยงผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่และผู้จัดการแปลงเพื่อพัฒนาผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่

2. ด้านการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

- ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
- กลุ่มบริหารจัดการศัตรูข้าว
- กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ
- ถ่ายทอดความรู้โดยจัดทำแปลงเรียนรู้แปลงสาธิตหรือนำเกษตรกรศึกษาดูงาน
- จัดทำสื่อเรียนรู้เผยแพร่ด้านการผลิตข้าวและคู่มือปฏิบัติงานของโครงการ

3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต

- จัดเวทีเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้านการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP

ด้าน ICS

4. ด้านการพัฒนาการตลาด

- จัดประชุมเชื่อมโยงตลาด ระดับภูมิภาค
- จัดเวทีเชื่อมโยงระดับประเทศ (ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค)

5. การบริหารจัดการโครงการ

พัฒนาสมรรถนะการทำงานของเจ้าหน้าที่

- สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตร

แบบแปลงใหญ่

- อบรมเชิงปฏิบัติการหน้าที่ผู้ช่วยปฏิบัติงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
- สัมมนาสรุปผลการปฏิบัติงานและเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริม

เกษตรแบบแปลงใหญ่

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จและเป้าหมายความสำเร็จผลนาแปลงใหญ่

1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต

- กลุ่มนาแปลงใหญ่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ลดลดกระบวนการผลิตตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว
- มีการนำเครื่องจักรกลทางการเกษตรหรือเกษตรอัจฉริยะมาปรับใช้
- มีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน อาจมีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในกลุ่ม
- มีการใช้สารชีวภัณฑ์ฮอร์โมนต่างๆ เพื่อทดแทนสารเคมีให้มากขึ้น
- รวมถึงมีการทำบัญชีครัวเรือน

2. ด้านการเพิ่มผลผลิต

- กลุ่มแปลงใหญ่นำองค์ความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการผลิตข้าวตลอดกระบวนการตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว
- มีการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
- มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้เพื่อปรับปรุงกระบวนการปลูกข้าว

3. ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต

- สมาชิกได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเพื่อให้ผลผลิตได้ตามมาตรฐานต่างๆ เช่นมาตรฐาน GAP มาตรฐานเกษตรอินทรีย์
- และสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิต

4. ด้านการตลาด

กลุ่มแปลงใหญ่มีการเชื่อมโยงตลาด ต้องมีการวางแผนร่วมกันในทุกภาคส่วนตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง

- มีการสำรวจความต้องการของตลาดก่อนผลิตเสมอ
- มีการเชื่อมโยงช่องทางจำหน่ายสินค้ากับกลุ่มเครือข่าย
- พัฒนาสินค้าให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค
- มีแผนพัฒนาการแปรรูป การสร้างแบรนด์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต
- เชื่อมโยงแหล่งรับซื้อกับผู้ผลิต
- การออกบูทแสดงสินค้าสม่ำเสมอ
- มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการทำเกษตรเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

5. ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็ง

- ต้องมีการกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลงร่วมกัน
- มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
- มีการประชุมสมาชิกร่วมกับภาครัฐสม่ำเสมอเพื่อจัดทำแผนการผลิต
- มีการบริหารจัดการผลผลิต
- การใช้ปัจจัยการผลิตและเครื่องมืออุปกรณ์ในการผลิตร่วมกัน
- พัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มสม่ำเสมอ
- กลุ่มมีระเบียบข้อบังคับในการบริหารจัดการที่ชัดเจน โปร่งใส
- สมาชิกมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

แนวทางการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2566

เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานและวางแผนการปฏิบัติงานโครงการ

สามารถขับเคลื่อนโครงการระบบส่งเสริมแบบแปลงใหญ่ปี 2566 ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายโครงการ

การนำไปใช้ประโยชน์

มีการวางแผนการดำเนินงานพื้นที่แปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพดินให้มีความเหมาะสมในการผลิตพืชเพื่อให้มีศักยภาพการผลิตที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่สามารถนำความรู้ด้านงานพัฒนาที่ดินไปปรับใช้กับปัจจัยการผลิตที่ได้รับนำไปสาธิตในพื้นที่ของตนเองให้เกิดผลได้อย่างถูกต้อง สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตให้สามารถแข่งขันได้ และมีผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด รวมไปถึงการทำงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการระบบส่งเสริมแบบแปลงใหญ่ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

นำแนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตรและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์มผ่านระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรกรรายย่อยในพื้นที่ โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกันเพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพโดยจะมีการกำหนดเป้าหมายการผลิตผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอนตลอดถึงการเชื่อมโยงตลาดการปรับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิตโดยเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรทำให้เกิดขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้นมีเป้าหมายการดำเนินงานของกลุ่มชัดเจนช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเกิดความมั่นคงในอาชีพและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในที่สุด

สรุปความรู้จากการอบรม
การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
“เรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในของกรมพัฒนาที่ดิน
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖”

โดย ชื่อ นางสาวปัญญพร นามสกุล ตั้งศิริ
หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

ส่วนที่ ๑ สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

๑.๑ การบริหารจัดการความเสี่ยง

หลักเกณฑ์ฯ และแนวทางฯ เกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานของรัฐ

ว.๒๓ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒

ว.๓๖ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว ๓๖ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

ความเสี่ยง ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรค ต่อการบรรลุ วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

การบริหารจัดการความเสี่ยง กระบวนการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถ ให้หน่วยงานของรัฐ

ความเสี่ยงที่มีอยู่ (Inherent Risk) คือ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานขององค์กร หรือ ความเสี่ยงที่มีอยู่ตาม ธรรมชาติจากลักษณะขององค์กร

ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk) คือ ความเสี่ยงคงเหลือหลังจากมีการควบคุมหรือบริหารจัดการในปัจจุบัน

มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อ ๑ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่าง สมเหตุสมผล แก่ผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงานว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารจัดการ ความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

ข้อ ๒ ฝ่ายบริหารของหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการบริหาร จัดการความเสี่ยงภายในองค์กร อย่างน้อยประกอบด้วย การมอบหมายผู้รับผิดชอบเรื่อง การบริหารจัดการความเสี่ยง การ กำหนดวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมการ บริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงการบริหารทรัพยากรบุคคล

ข้อ ๓ หน่วยงานของรัฐต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ ความเสี่ยงที่เหมาะสม รวมถึงมีการสื่อสารการบริหารจัดการความเสี่ยงของวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔ การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการในทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๕ การบริหารจัดการความเสี่ยง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง และการตอบสนองความเสี่ยง

ข้อ ๖ หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละครั้ง และต้องมีการสื่อสารแผนบริหารความเสี่ยงกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ข้อ ๗ หน่วยงานของรัฐต้องมีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงและทบทวนแผน การบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ ๘ หน่วยงานของรัฐต้องมีการรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๙ หน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณานำเครื่องมือการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด หลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีผู้รับผิดชอบ ซึ่งต้องประกอบด้วยฝ่ายบริหารและบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ และการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการเกี่ยวกับ การบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ควรเป็น ผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแล แล้วแต่กรณี กำกับดูแลฝ่ายบริหารผู้รับผิดชอบ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เป็นไปตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่กำหนดไว้ ให้ฝ่ายบริหารและผู้รับผิดชอบต้องจัดให้มีการติดตาม ประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องในระหว่างการ ปฏิบัติงานหรือ ติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งหรือใช้ทั้งสองวิธีร่วมกัน กรณีพบ ข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญให้รายงานหัวหน้า หน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแล แล้วแต่กรณีทันที ให้ผู้รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานผลการ บริหารจัดการความเสี่ยงและเสนอให้หัวหน้างานของรัฐหรือผู้กำกับดูแลแล้วแต่กรณี พิจารณา อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแลแล้วแต่กรณี สามารถกำหนดนโยบาย วิธีการ และระยะเวลาการ รายงานการบริหารจัดการความเสี่ยง

กรอบบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
๒. ความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหารระดับสูง
๓. การสร้างและรักษาบุคลากรและวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร
๔. การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง
๕. การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย
๖. การกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และการตัดสินใจ
๗. การใช้ข้อมูลสารสนเทศ
๘. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. การวิเคราะห์องค์กร
๒. การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. การระบุความเสี่ยง
๔. การประเมินความเสี่ยง
๕. การตอบสนองความเสี่ยง
๖. การติดตามและทบทวน
๗. การสื่อสารและการรายงาน

๑.๒ การควบคุมภายใน พระราชบัญญัติ วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

หมวด ๔ การบัญชี การรายงาน การตรวจสอบ มาตรา ๗๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ ที่กระทรวงการคลังกำหนด (หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว๑๐๕ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑)

- การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ จัดให้มีขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจ อย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของ หน่วยงานของรัฐ จะบรรลุวัตถุประสงค์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

- โครงสร้าง การควบคุมภายใน

หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการ ควบคุมภายในสำหรับ หน่วยงานของรัฐ	(๑) ชื่อหลักเกณฑ์ (๒) วันบังคับใช้ (๓)ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติฯ (๔) การไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติฯ
มาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับ หน่วยงานของ รัฐ	(๑) แนวคิด (๒) คำนิยาม (๓) ขอบเขตการใช (๔) วัตถุประสงค์ (๕) องค์ประกอบ
หลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับ หน่วยงานของรัฐ	(๑) คำนิยาม (๒) การจัดวางและประเมินผลการควบคุมภายใน (๓) รูปแบบและระยะเวลาการส่งรายงานการจัดวาง และการประเมินผลการควบคุมภายใน (๔) การกำหนดคู่มือ (๕) การชี้แจงข้อมูลต่อกระทรวงการคลัง (๖) การขอตกลงกับกระทรวงการคลัง

วัตถุประสงค์การควบคุมภายใน

๑. ด้านการดำเนินงาน (Operations Objectives) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงการบรรลุเป้าหมาย ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน การใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาดของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลืองหรือการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ

๒. ด้านการรายงาน (Reporting Objectives) การรายงานทางการเงินและไม่ใช่การเงินที่ใช้ภายในและภายนอกหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการรายงานที่เชื่อถือได้ ทันเวลา โปร่งใส หรือข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

๓. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ (Compliance Objectives) การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รวมทั้งข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

แนวคิด

๑. การควบคุมภายในเป็นกลไกที่สำคัญจะทำให้หน่วยงานของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน

๒. เป็นส่วนประกอบที่แทรกอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง มิใช่เป็นผล สุดท้ายของการกระทำ

๓. เกิดขึ้นได้โดยบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ โดยผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการทำให้มีการควบคุมภายในเกิดขึ้นซึ่งมิใช่เพียงการกำหนดนโยบาย ระบบงาน คู่มือการปฏิบัติงานและแบบฟอร์มดำเนินงานเท่านั้น หากแต่ต้องมีการปฏิบัติ

๔. สามารถให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของหน่วยงานของรัฐ

๕. ควรกำหนดให้เหมาะสมกับโครงสร้างองค์กรและภารกิจของหน่วยงานของรัฐ

๖. นอกจากนี้การควบคุมภายใน ยังช่วยลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ไม่บรรลุ วัตถุประสงค์

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระบบการควบคุมภายใน

- ข้อบังคับต่าง ๆ
- ขนาดองค์กร
- รูปแบบการดำเนินงาน
- เทคโนโลยี
- ต้นทุน VS ประโยชน์
- ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของผู้บริหาร

องค์ประกอบและหลักการของการควบคุมภายใน การควบคุมภายในจะประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

๑.สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

๒.การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

๓.กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

๔.สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

๕.กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities)

หลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑ คำนิยาม หน่วยงานของรัฐ

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กร
อัยการ

(๔) องค์การมหาชน

(๕) ทุณฑินเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) หน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ฝ่ายบริหาร คณะกรรมการ ผู้ตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และ
ความเสี่ยง

การจัดวางระบบ

ข้อ ๒ - ให้จัดวางระบบการควบคุมภายใน โดยใช้มาตรฐานฯ เป็นแนวทางในการจัดวางฯ

- ให้หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่/ปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ จัดวางระบบฯ ให้แล้วเสร็จใน ๑ ปี นับแต่วันที่
จัดตั้ง/ปรับโครงสร้าง - ให้รายงานการจัดวางฯ ตามข้อ ๖ และข้อ ๗

ข้อ ๓ - ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการประเมินผลการควบคุมภายในตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด อย่างน้อย ปี
ละหนึ่งครั้ง โดยมีการรายงานตามข้อ ๘ และข้อ ๙

ข้อ ๔ - ให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลให้มีการนำมาตรฐานการควบคุมภายใน ฯ มาใช้เป็น
แนวทางในการจัดวางระบบการควบคุมภายในและประเมินผลการควบคุมภายใน ของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๕ - จัดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งโดยมีหน้าที่ ดังนี้

(๑) อำนวยการประเมินผลการควบคุมภายใน

(๒) กำหนดแนวทางการประเมินผลการควบคุมภายในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐ

(๓) รวบรวม พิจารณา และสรุปผลในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐ

(๔) ประสานงานการประเมินผลฯ กับหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง

(๕) จัดทำรายงานการประเมินผลฯ ระดับหน่วยงานของรัฐ

-องค์ประกอบ + คุณสมบัติของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด

ข้อ ๖ รายงานการจัดวางฯ ประกอบด้วย

-การรับรองการจัดวาง (วค.๑)

-รายงานการจัดวางฯ (วค.๒) (ภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหรือภารกิจตามแผนการดำเนินงานที่สำคัญ วัตถุประสงค์การดำเนินงาน ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการควบคุม ความเสี่ยงสำคัญที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุม กิจกรรมการควบคุมที่สำคัญที่ เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง และผู้รับผิดชอบใน กิจกรรมการควบคุม)

ข้อ ๗ จัดส่งรายงานการจัดวางระบบฯ ระดับหน่วยงานของรัฐ ตามข้อ ๖ ให้ผู้กำกับดูแลภายใน ๖๐ วัน นับแต่ วันที่ จัดวางระบบฯ แล้วเสร็จ

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ รายงาน ประกอบด้วย การรับรองว่าการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐเป็นไปตามมาตรฐานฯ การประเมิน องค์ประกอบของการควบคุมภายใน การประเมินผลการควบคุมภายในของภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงาน ของรัฐหรือภารกิจตามแผน การดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ ความเห็นของผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการ สอบทานการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง

- คณะกรรมการของหน่วยงานตามข้อ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๗) ยกเว้นหน่วยงานของรัฐตามวรรคสอง
- เสนอรายงานการประเมินผลฯ ตามข้อ ๘ ต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เพื่อลงนาม
- ส่งรายงานให้ผู้กำกับดูแล และกระทรวงเจ้าสังกัด ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ/ปีปฏิทิน
- หากผู้กำกับดูแลเป็นบุคคลเดียวกับกระทรวงเจ้าสังกัด ให้ถือว่ากระทรวงเจ้าสังกัดได้รับรายงานแล้ว

วรรคสอง

- คณะกรรมการของหน่วยงานตามข้อ (๑) กรณีจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
- เสนอรายงานการประเมินผลฯ ตามข้อ ๘ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อลงนาม ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้น ปีงบประมาณ (ในภาพรวมของส่วนราชการประจำจังหวัด)

วรรคสาม

- คณะกรรมการของหน่วยงานตามข้อ (๖) องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล
- เสนอรายงานการประเมินผลฯ ตามข้อ ๘ ต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เพื่อลงนาม
- ส่งนายอำเภอ (คณะกรรมการที่นายอำเภอจัดให้มีขึ้น) รวบรวม + สรุปรายงานการประเมินผลฯ มาจัดทำ รายงานการประเมินผลฯ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอำเภอ (ในภาพรวมของอำเภอ) ปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอำเภอ (ในภาพรวมของอำเภอ)

ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง

- กระทรวงเจ้าสังกัด รวบรวม + สรุปรายงานการประเมินผลฯ ที่ได้รับตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง
- จัดทำรายงานการประเมินผลฯ ระดับกระทรวง
- ส่ง กค ภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ/ปีปฏิทิน
- หน่วยงานที่ไม่สังกัดกระทรวง
- ส่งรายงานต่อ กค โดยตรง ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ/ปีปฏิทิน

ข้อ ๑๑ ให้หัวหน้าหน่วยงาน ผู้กำกับดูแล กระทรวงเจ้าสังกัด ใช้ข้อมูลรายงานการประเมินผลฯ เพื่อให้หน่วยงานสามารถขับเคลื่อนการ ปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ข้อ ๑๒ กรมบัญชีกลางเป็นผู้กำหนดคู่มือหรือแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน

ข้อ ๑๓ กรณี กค ขอให้หน่วยงานชี้แจง/ให้ข้อมูลระบบการควบคุมภายใน หน่วยงานต้องดำเนินการภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๔ กรณีหน่วยงานไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติ ให้ขอทำความเข้าใจกับ กระทรวงการคลัง

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

๑. ตระหนักถึงภัยคุกคามที่ยังมาไม่ถึง และลดการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้
๒. ช่วยป้องกันการปฏิบัติงาน ปรับปรุงระบบงาน และการวางแผน
๓. สร้างฐานข้อมูลความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการบริหาร และการปฏิบัติงานในองค์กร
๔. สร้างคุณค่าให้การทำงาน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์กร
๕. ช่วยให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
๖. ช่วยให้การพัฒนาการบริหารและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
๗. ช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมาย และลดอุปสรรคหรือสิ่งที่ไม่คาดหวังที่อาจเกิดขึ้น

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

๑. เป็นเครื่องมือช่วยผู้บริหารในการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน
 ๒. การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
 ๓. การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่า
 ๔. ข้อมูลและรายงานทางการเงินถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้
 ๕. การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีระบบ ถูกต้องเหมาะสม และอยู่ในกรอบของกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
 ๖. ป้องกันโอกาสเสี่ยงที่อาจเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงานขององค์กร
-

สรุปความรู้จากการสรุปทเรียน

หลักสูตร “การพัฒนาตนเองและการทำงานด้วยแนวคิด Ho-Ren-So”

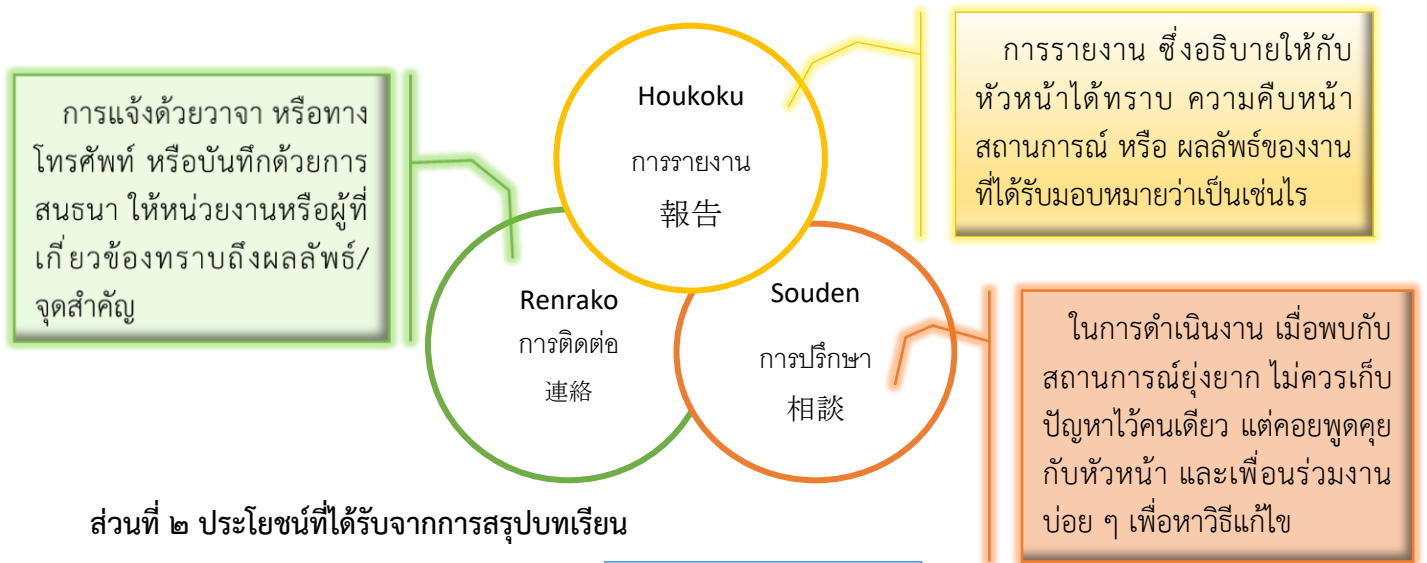
โดย นางมัณฑิลาญจน์ ภูใหญ่

หน่วยงาน กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

Ho Ren So ปรัชญาญี่ปุ่นกับการทำงาน จากการ coaching ของนายชุมพร ศาสตราวาทะ ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

ส่วนที่ ๑ สรุปเนื้อหารายละเอียดของหลักสูตร

HORENSO หมายถึง การรายงานการติดต่อ และ การปรึกษา ซึ่งการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อการลดความสูญเสีย ต้องเริ่มต้นด้วยการปรับความคิด และทัศนคติของคนในองค์กร ให้มีจิตสำนึกในงานที่ตนเองทำและรับผิดชอบว่าถูกต้องหรือไม่ มีปัญหาหรือไม่ ต้องเป็นคนช่างสังเกต มี Commonsense สังเกตเห็น สิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งรายงานผู้บังคับบัญชา เพื่อดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อลดความสูญเสียต่อไป

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการสรุปทเรียน

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

Ho Ren So ถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำงาน การรายงาน การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง และการปรึกษาหารือ จะทำให้งานของเรา ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น โดยเฉพาะตอนที่ ไม่เข้าใจ หรือไม่รู้ ก็ให้รายงาน หรือปรึกษาหัวหน้า หรือส่วนงานที่เกี่ยวข้อง อย่าทำอะไร โดยพลการ อย่าคิดเอง เออเอง โดยเด็ดขาด เพราะผลที่เกิดขึ้นตามมา มันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหาย มากกว่าที่เราคิดก็ได้

สรุปความรู้จากการอบรม

หลักสูตร การพัฒนาตนเองและการทำงานด้วยแนวความคิด “Ho-Ren-So”

โดยนางสาวลลิตพร ธรรมบำรุง ตำแหน่งเศรษฐกรชำนาญการ
กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

ส่วนที่ ๑ สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

การทำงานของคนญี่ปุ่น

ชาวญี่ปุ่นถือว่าเป็นชนชาติที่มีระเบียบและมีความขยันอดทนอย่างมาก ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตทั่วไป ซึ่งเมื่อได้ทำอะไรแล้ว มักจะตั้งใจทำสุดความสามารถ เช่น เรื่องการทำงานอย่างจริงจัง บางครั้งทำงานหนักจนไม่มีเวลาดูแลครอบครัว และที่สำคัญคือดูแลสุขภาพตนเอง นั่นจึงทำให้ประเทศญี่ปุ่นมีปัญหาสุขภาพจากการทำงานจนเสียชีวิตอย่างต่อเนื่อง โดยสาเหตุว่าทำไมคนญี่ปุ่นถึงทำงานหนักจนตาย มีดังนี้

๑. สงครามโลกครั้งที่ ๒ เนื่องจากหลังสิ้นสุดสงคราม หลังจากพ่ายแพ้ คนญี่ปุ่นได้พยายามอย่างหนักเพื่อคืนศักดิ์ศรี และสร้างชาติขึ้นมาให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งความพยายามเหล่านั้นเป็นจุดเริ่มต้นของค่านิยมการทำงานหนักในเวลาต่อมา ซึ่งล้วนเกิดจากจิตสำนึกในความรักชาติ ที่มุ่งเน้นทำเพื่อส่วนรวม ทำให้ระบบบริษัทกลายเป็นตัวชี้วัดความทุ่มเทของคนญี่ปุ่น

๒. ส่วนรวมสำคัญกว่าปัจเจก เป็นค่านิยมที่เห็นเด่นชัดในปัจจุบัน นั่นเพราะความเข้มแข็งของสังคมญี่ปุ่นมีอำนาจเหนือปัจเจก ซึ่งจะเห็นได้จากการไม่กล้าพูดหรือแสดงออกในสิ่งที่ตนคิด ส่วนมากคนญี่ปุ่นเลือกที่จะปฏิบัติตัวให้กลมกลืนกับคนส่วนมาก เพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมากกว่าการเป็นตัวของตัวเองที่แตกต่าง ซึ่งค่านิยมนี้นอกจากจะใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ยังพบเห็นได้ในการทำงานด้วย นั่นเพราะคนญี่ปุ่นมักจะทำงานที่บริษัทใดบริษัทหนึ่งไปจนเกษียณอายุ โดยไม่เปลี่ยนบริษัท และถือเอาความสำเร็จขององค์กรเป็นความสำเร็จของตนเอง คนญี่ปุ่นในปัจจุบันยังคงทุ่มเทอย่างมากในการทำงาน จนลืมนึกถึงตัวเอง

๓. ลักษณะนิสัยพื้นฐาน สืบเนื่องจากค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับส่วนรวมเป็นอันดับ ๑ ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญ คนญี่ปุ่นจึงจริงจังและเต็มที่เสมอไม่ว่าจะทำอะไร โดยค่านิยมดังกล่าวจะถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ให้มีระเบียบวินัย และระบบอาวุโส เข้มข้นไม่แพ้สังคมการทำงาน จนกลายเป็นลักษณะนิสัยเมื่อเข้าสู่วัยทำงาน

๔. ค่านิยมผู้ชายเป็นใหญ่ หาเลี้ยงครอบครัว มีความกดดันทำให้สามีต้องทำงานหนักห้ามรุ่งห้ามค่ำ แต่ค่านิยมนี้ก็แปรเปลี่ยนไปตามกระแสโลก ที่ผู้หญิงมีสิทธิ์เท่าผู้ชาย นั่นก็ทำให้การทำงานหนักจนเสียชีวิตไม่ได้มีแค่เพศชายเพียงอย่างเดียว

๕. หางานยาก การเปลี่ยนงานทำให้มีความน่าเชื่อถือน้อยลง คนญี่ปุ่นเมื่อได้งานแล้วจึงทุ่มเทให้กับงานมากๆ จนแทบจะกลายเป็นการอุทิศชีวิตเพื่องานอย่างที่เราเห็นในปัจจุบัน เพื่อไม่ให้ตกงาน คนที่ทำงานแบบขอไปทีจึงไม่มีที่ยืน จึงเป็นส่วนผลักดันให้คนญี่ปุ่นทุ่มเทงานมากขึ้น จนลืมนึกถึงสุขภาพของตนเอง

โดยมนุษย์เงินเดือนในญี่ปุ่น ต้องเป็นคนที่ต้องขยันทำมาหากิน เนื่องจากค่าครองชีพที่สูงมากๆ เช่น ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น ทำให้คนญี่ปุ่นเป็นคนตรงเวลา รีบไปทำงาน ไม่อยากไปทำงานสาย และต้องทุ่มเทให้ทำงานมากๆ เรียกได้ว่าบ้างานก็ได้ โดยส่วนใหญ่ใช้ชีวิต ๘๐ % ในการทำงาน

การพัฒนาตนเองด้วยแนวความคิดแบบญี่ปุ่น

แนวความคิดในการพัฒนาตนเองของคนญี่ปุ่น ๑๐ แนวคิด มีดังนี้

แนวความคิด “Ho-Ren-So”

Ho-Ren-So หมายถึง การรายงาน การติดต่อ และ การปรึกษา ซึ่งการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการลดความสูญเสีย ต้องเริ่มต้นด้วยการปรับความคิด และทัศนคติของคนในองค์กร ให้มีจิตสำนึกในงานที่ตนเองทำและรับผิดชอบว่าถูกต้องหรือไม่ มีปัญหาหรือไม่ ต้องเป็นคนช่างสังเกต มีไหวพริบ สังเกตเห็น สิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งรายงานผู้บังคับบัญชา เพื่อดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และเพื่อลดความสูญเสียต่อไป

หลักการสื่อสารที่ลูกน้องต้องลงมือปฏิบัติต่อหัวหน้างาน เพื่อให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพ โดยข้อมูลนั้นต้องประกอบด้วย ใคร (Who) อะไร (What) เมื่อไร (When) ที่ไหน (Where) (Why) ทำไม และอย่างไร (How) หรือใช้ทฤษฎี ๕W๑H มาปรับใช้ในการทำงานนั่นเอง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. ใคร (Who) คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังจะกล่าวรายงาน ควรรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนทำการรายงานไปยังหัวหน้า

๒. อะไร (What) คือ เรื่องหลักที่จะไปพูดกับหัวหน้า จะชี้แจงประเด็นอะไรหรือมีวัตถุประสงค์ในการที่จะสื่อสารกับหัวหน้างาน

๓. เมื่อไร (When) คือ งานที่กำลังคุยหรือปรึกษากับหัวหน้าจะต้องดำเนินการเมื่อไหร่ กระบวนการในการทำงานใช้เวลาแค่ไหน ควรมีการระบุเวลาให้ชัดเจน

๔. ที่ไหน (Where) คือ เรื่องที่กำลังดำเนินนั้นเกิดขึ้นที่ไหน

๕. ทำไม (Why) คือ เหตุใดจึงทำเช่นนั้น ควรชี้แจง เหตุผลของการทำกระบวนการนั้น ในกรณีที่มีความคิดเห็นต่าง ควรมีข้อมูลประกอบเพิ่มเติม

๖. อย่างไร (How) คือ เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นเป็นอย่างไรบ้าง เมื่ออธิบายนโยบาย กระบวนการหรือขั้นตอนอาจมีกระบวนการทำงานเป็นแบบใด ควรชี้แจงให้หัวหน้าได้รับทราบ

หลักคิดที่คนญี่ปุ่นนำไปใช้ในการทำงาน

หลักคิดที่คนญี่ปุ่นนำไปใช้ในการทำงานทุกวัน คือ หลักคิด ABC โดยที่ A คือ Atarimae (เรื่องธรรมดา) B คือ Baka ni naru (ทุ่มสุดตัว) C คือ Chanto suru (ทำให้ดีที่สุด) ทั้งนี้หลักคิด ABC จึงหมายถึง การทุ่มตัวทำเรื่องธรรมดาให้ดีที่สุด โดยมี ๗ ข้อคิดหลักๆดังนี้

๑. ทำแบบมืออาชีพ มีความรับผิดชอบ ทำสิ่งตรงหน้าที่ดีที่สุด
๒. อย่าเสียเวลากับสิ่งที่ไม่ถนัด อย่าไปดูถูกคนอื่นในสิ่งที่เขาไม่ถนัด
๓. อยู่กับคนที่เห็นคุณค่า เพื่อที่เราจะได้ใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่
๔. เป้าหมายเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายที่เราต้องไปให้ถึง
๕. ทบทวนความผิดพลาด เพราะความผิดพลาดจะทำให้เราทำสิ่งที่ดีขึ้น
๖. โอกาสดี ๆ เข้ามาหาคนที่เตรียมพร้อมเสมอ
๗. ใช้ชีวิตบนความเรียบง่าย เพราะความเรียบง่าย คือ หัวใจของความสำเร็จ

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับแนวความคิดในการพัฒนาตนเอง รวมถึงทราบหลักการในการรายงาน ติดต่อสื่อสาร และการปรึกษาหารือ เพื่อทำให้งานขององค์กรดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะตอนที่ไม่ว่าเข้าใจ หรือไม่รู้ ก็ให้รายงาน หรือปรึกษาหัวหน้า หรือส่วนงานที่เกี่ยวข้อง อย่าทำอะไรโดยพลการ มันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าที่คิดก็ได้

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมการพัฒนาตนเองและการทำงานด้วยแนวความคิด Ho-Ren-So ไปใช้ประโยชน์ในการรายงานต่อผู้สั่งงานเราโดยตรง ให้ความสำคัญกับการรายงานเป็นระยะๆ ควรรายงานอย่างถูกต้อง ซึ่งสามารถนำไปใช้ในเหตุการณ์ต่อไปนี้

๑. เมื่อทำงานแล้วเสร็จ
๒. เมื่อจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการทำงาน
๓. เมื่องานเกิดปัญหา
๔. เมื่อมีสิ่งผิดปกติ
๕. เมื่อมีข้อผิดพลาด
๖. เมื่อได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์

สรุปความรู้จากการอบรม

หลักสูตร “การจัดการห้องปฏิบัติการที่ดีด้านความปลอดภัย เพื่อพัฒนามาตรฐานห้องปฏิบัติการ ครั้งที่ ๑”

โดย นางศรिता รัตนพันธ์
กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

ส่วนที่ ๑ สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

เน้นถึงนโยบายส่งเสริมความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวกับสารเคมีและการขับเคลื่อนห้องปฏิบัติการเพื่อให้มีความปลอดภัยตามระบบ ESPReL ซึ่งประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ ๑. การบริหารระบบการจัดการความปลอดภัย

โครงสร้างของการบริหารต้องชัดเจนทั้ง ๓ ภาคส่วนคือ ส่วนอำนวยการ ส่วนบริหารจัดการและส่วนอำนวยการ โดยต้องทำตามนโยบายและแผนที่เป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง โดยให้มีผู้รับผิดชอบ บทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน

องค์ประกอบที่ ๒. ระบบการจัดการสารเคมี

ผู้ปฏิบัติต้องเรียนรู้การจัดการข้อมูลสารเคมี การจัดเก็บที่ถูกต้อง รวมทั้งวิธีการเคลื่อนย้ายสารเคมี

องค์ประกอบที่ ๓. ระบบการจัดการของเสีย

ของเสียที่ได้จากการปฏิบัติงาน จะต้องมีการจัดการที่ถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง ผู้ปฏิบัติจึงต้องมีความรู้ด้านการจัดการข้อมูลของเสีย การจัดแยกและเก็บของเสีย การกำจัดของเสีย การลดการเกิดของเสีย

องค์ประกอบที่ ๔. ลักษณะทางกายภาพห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์และเครื่องมือ

เน้นที่การวางแผนการปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยเป็นหลัก อาจต้องอาศัยงานสถาปัตยกรรม วิศวกรรม สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ไฟฟ้า เพื่อความปลอดภัยของอาคารสถานที่และผู้ปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ ๕. ระบบป้องกันและแก้ไขภัยอันตราย

มีการบริหารความเสี่ยงหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติงาน มีการบ่งชี้อันตราย มีการประเมินอันตราย รวมถึงมีการจัดการภาวะความเสี่ยงนั้นๆ ซึ่งต้องมีรูปแบบและเครื่องมือสื่อสารที่ชัดเจน เป้าหมายคือต้องสร้างความเข้าใจและมั่นใจให้กับผู้ปฏิบัติงานได้

องค์ประกอบที่ ๖. การให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ

หน่วยงานต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ต้องให้ความรู้และทักษะให้กับผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องทุกคน ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าห้องปฏิบัติการ ผู้ปฏิบัติงาน พนักงานทำความสะอาดและผู้เข้าเยี่ยมชม ด้วยการฝึกอบรม ซึ่งจะช่วยให้ทุกคนเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ หรือทำงานเกี่ยวข้องกับสารเคมีได้อย่างปลอดภัย และลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุได้

องค์ประกอบที่ ๗. การจัดการข้อมูลและเอกสาร

มีการจัดการข้อมูลและเอกสารด้านความปลอดภัย ดังนี้

- ระเบียบและข้อกำหนดความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ
- เอกสารข้อมูลความปลอดภัย (SDS)
- คู่มือการปฏิบัติงาน (SOP) คู่มือละเอียด
- “คู่มือการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure, SOP)
- รายงานอุบัติเหตุในห้องปฏิบัติการ
- ข้อมูลของเสียอันตราย และการส่งกำจัด

- ประวัติและคุณวุฒิ (รวมถึงประวัติสุขภาพและการได้รับการอบรม) ของผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ
- เอกสารตรวจประเมินห้องปฏิบัติการ
- เอกสารการตรวจติดตามเกี่ยวกับการป้องกันและลดความเสี่ยงข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมี
- ข้อมูลการบำรุงรักษาองค์ประกอบทางกายภาพของอุปกรณ์และเครื่องมือ
- ข้อมูลกิจกรรมการให้ความรู้ด้านความปลอดภัย

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

๑. ทำให้ได้ความรู้ในด้านการจัดการสารเคมี การจัดเก็บสารเคมีที่ถูกต้อง รวมทั้งวิธีการเคลื่อนย้ายสารเคมีที่ถูกต้องและปลอดภัย
๒. ทำให้ได้ความรู้ในด้านการจัดการของเสีย การเก็บและการกำจัดของเสียที่ถูกต้อง รวมทั้งการลดการเกิดของเสีย
๓. ทำให้รู้ว่าผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการมีความปลอดภัยจากการทำงานได้ถ้ามีนโยบายที่เป็นรูปธรรมชัดเจนและร่วมมือทั้งองค์กร

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

๑. จัดลักษณะทางกายภาพเช่น การวางสารเคมี การวางเครื่องมือ จุดทิ้งของเสีย ให้มีความปลอดภัยกับผู้ปฏิบัติงานสูงสุด
๒. มีความระมัดระวังในการใช้สารเคมีมากขึ้น
๓. เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาเบื้องต้นเมื่อเกิดภัยอันตรายจากการใช้สารเคมี

สรุปความรู้จากการอบรม

หลักสูตร “ข้าราชการพัฒนาที่ดินรุ่นใหม่เพื่อรองรับองค์กรอัจฉริยะ”

ระหว่างวันที่ ๒๓ – ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖

ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

โดย นายอรรถพล ไชยมาลา

หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

ส่วนที่ ๑ สรุปรายละเอียดเนื้อหาหลักสูตร

กรมพัฒนาที่ดินเป็น หน่วยงานที่มีพันธกิจสำคัญด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอันตรายอื่นใด การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตแผนที่และทำสำมะโนที่ดิน การให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

ข้าราชการในส่วนราชการกรมพัฒนาที่ดินจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาที่ดินที่ถูกต้องและเป็นมาตรฐานตามหลักวิชาการ เพื่อเป็นพื้นฐานให้การปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบมีความถูกต้องและสอดคล้องตามพันธกิจ การดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดินที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กองการเจ้าหน้าที่ จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “ข้าราชการพัฒนาที่ดินรุ่นใหม่เพื่อรองรับองค์กรอัจฉริยะ” ให้แก่ข้าราชการกรมพัฒนาที่ดิน โดยมีหัวข้อวิชาฝึกอบรม ดังนี้

หัวข้อวิชาฝึกอบรมจำนวน ๓๙ ชั่วโมง ๓๐ นาที

หมวดที่ ๑ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๗ ชั่วโมง

๑. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายในการทำงาน ๓ ชั่วโมง

เป็นการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการอบรม เพราะกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศที่ดี ทำให้ผู้เข้าอบรมมีความสุข สนุกสนาน สร้างความใกล้ชิดสนิทสนม สามารถทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความกล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในการอบรมมากขึ้นและเป็นผลดีต่อบุคลากรของหน่วยงานต่างๆที่มาอบรมร่วมกันจะได้สร้างเครือข่ายสายสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ของผู้เข้ารับการอบรมอีกด้วย นอกจากนี้ วิทยากรกลุ่มสัมพันธ์ยังทำหน้าที่ในการดูแลความเรียบร้อยของ การจัดการอบรมให้เกิดบรรยากาศที่ดีตั้งแต่กระบวนการก่อนการบรรยาย ระหว่างบรรยายและหลังการบรรยายของวิทยากรหลัก ทำให้กระบวนการจัดการอบรมประสบผลสำเร็จ สร้างความประทับใจให้กับผู้เข้ารับการอบรม อันเป็นการเสริมภาพลักษณ์ขององค์กรได้เป็นอย่างดี

๒. กิจกรรมการฝึกกายบริหารเพื่อสุขภาพ ๔ ชั่วโมง

หมวดที่ ๒ วิชาการ ๒๐ ชั่วโมง ๓๐ นาที

๑. ความรู้พื้นฐานทางปฐพีวิทยา ๒ ชั่วโมง

ปฐพีวิทยา คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับดินซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นผิวโลก ที่มี ความสลับซับซ้อน สามารถแบ่งออกเป็น ๒ แนวทางการศึกษา คือ ปฐพีวิทยาธรรมชาติ และ ปฐพีวิทยาสัมพันธดิน เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลก เพราะดินเป็น แหล่งที่มาของปัจจัยสำคัญ ทั้งที่อยู่อาศัย อาหาร ยารักษาโรคเครื่องนุ่งห่ม และ พลังงาน ก็ล้วนได้มาจากดินทั้ง ทางตรงและทางอ้อม ในด้านเกษตรกรรม ดินเป็นทั้งที่ยึดเกาะและค้ำ จุนให้พืชเจริญเติบโต เป็นแหล่งธาตุ อาหารสำคัญที่พืชนำไปใช้ในการเจริญเติบโต ผลิดอกออกผล

๒. การแปลความหมายข้อมูลดิน ๑ ชั่วโมง

การใช้วิธีการศึกษาทางสนาม และข้อสนเทศจากแหล่งต่างๆ มาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อ แจกแจง ให้คำจำกัดความ และจำแนกชนิดต่างๆ ของดินในบริเวณใดบริเวณหนึ่งและแบ่งขอบเขตของ บริเวณที่ดินแตกต่างกันออกเป็นหน่วยดิน ซึ่งอาจจะเป็นหน่วยเดี่ยว หรือหน่วยผสมบนแผนที่ดิน และ แปลความหมายข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้จากการสำรวจ เพื่อวัตถุประสงค์อันเป็นประโยชน์ และการสำรวจดินที่สมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยแผนที่ดิน และรายงานการสำรวจดินที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชนิด ลักษณะของดิน และการแปลความหมายหน่วยพื้นที่ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่บนแผนที่ดิน

งานสำรวจดินเป็นงานที่ต้องอาศัยหลักวิชาการหลายแขนงทั้งทางด้านปฐพีวิทยา (soil science) ธรณีวิทยา (geology) และทางด้านภูมิศาสตร์ (geography) ธรณีสัณฐานวิทยา (geomorphology) อุตุนิยมวิทยา (climatology) ตลอดจนวิชาที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ เกษตรศาสตร์ และการใช้ประโยชน์ที่ดินต่างๆ เข้ามาใช้ในการศึกษาเพื่ออธิบายถึงลักษณะและคุณสมบัติที่สำคัญ ของดิน กำเนิดของดิน และการจำแนกดิน

๓. แบ่งกลุ่มศึกษาทรัพยากรดินในพื้นที่ ศูนย์ฯเขาหินซ้อน ๕ ชั่วโมง

๔. การอ่านและการใช้แผนที่ ๒ ชั่วโมง

วิธีการอ่านแผนที่ คือ รูปลายเส้นที่เขียนหรือกำหนด เพื่อแสดงลักษณะของพื้นผิวทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนบน พื้นราบ ตามมาตราส่วน โดยใช้สีและสัญลักษณ์แทนรายละเอียดของภูมิ ประเทศ ที่เกิดตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น แผนที่ ที่ใช้ในกรมพัฒนาที่ดินโดยหลักๆ แล้วมีอยู่ ๒ ประเภท คือ แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ๑:๔,๐๐๐ และแผนที่ของกรมแผนที่ทหาร ๑:๕๐,๐๐๐ สำหรับที่อยู่กับ ขนาดของวงรอบเพื่อขอบเขตในการทำงาน นั้นๆ เช่น แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ๑:๔,๐๐๐ ควรจะใช้ในการทำงานสำหรับพื้นที่ระหว่าง ๑๐ - ๑,๐๐๐ ไร่ แต่ ถ้าพื้นที่ทำงานมากกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ควรจะใช้แผนที่ของกรมแผนที่ทหาร ๑:๕๐,๐๐๐ ในการทำงาน

๕. ระบบราชการ ๔.๐ ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

ระบบราชการจะต้องทำ งานโดยยึดหลักธรรมชาติของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อ ประโยชน์สุขของประชาชน (Better Governance, Happier Citizens) หมายความว่า ระบบ ราชการต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ เพื่อพลิกโฉม (transform) ให้สามารถเป็นที่ เชื่อถือไว้วางใจและเป็นพึงของประชาชนได้อย่างแท้จริง (Credible and Trusted Government)

๖. ระเบียบและวิธีการเบิกจ่ายงบประมาณ ๑ ชั่วโมง

การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เป็นกระบวนการทำงานอย่างหนึ่งที่สำนักงานตรวจสอบภายใน ให้ความสำคัญ เพื่อให้องค์กรบรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผล หน่วยงานจึงได้จัดทำ การจัดการ

ความรู้ เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เป็นเครื่องมือให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี และ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐาน เดียวกัน จึงได้รวบรวมองค์ความรู้ด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ โดยมีลำดับขั้นตอนการทำงานในเรื่อง การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ โดยอ้างอิงจากกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๗. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน ซึ่งทุกคนสามารถทำเองได้ นอกจากนี้ จะขอให้ดียิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้ยั่งยืน ซึ่งพอจะมีพอให้พอเพียงแบบทางสายกลาง โดยหลักสำคัญที่สำคัญสามประการคือความ พอประมาณว่าเมื่อไหร่จะมีภูมิคุ้มกันที่ดี

๘. การอ่านและแปลผลค่าวิเคราะห์ดิน ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

การแปลผลวิเคราะห์ดิน เมื่อเกษตรกรได้รับผลวิเคราะห์ดินแล้ว จะสามารถประเมินระดับปริมาณธาตุอาหารพืชในดิน แต่ละชนิดได้ว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูก ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปรับปรุงดิน ตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยประเมินจากค่ามาตรฐาน ดังต่อไปนี้ คือ ๑. ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืชมาก เนื่องจากเป็นตัวควบคุม ความเป็นประโยชน์ของ ธาตุอาหารในดิน ๒. ปริมาณความต้องการปูน (LR) ปริมาณความต้องการปูน หมายถึง ปริมาณแคลเซียมคาร์บอเนต (CaCO_3) ที่ใส่ลงไป ในดินเพื่อยกระดับ pH ของดินให้สูงขึ้น โดยทั่วไป จะยกระดับ pH ที่ระดับ ๖.๕ วัสดุปูนที่แนะนำ ได้แก่ ปูนมาร์ล หินปูน ปูนขาว และ ปูนโดโลไมท์ เป็นต้น (ตารางที่ ๒) ๓. ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน (OM) อินทรีย์วัตถุในดิน หมายถึง อินทรีย์สาร ทุกชนิดที่มีอยู่ในดิน ซึ่งได้จากซากพืช ซากสัตว์ และสิ่งมีชีวิตต่างๆ สิ่งขับถ่ายของมนุษย์และสัตว์ เกิดการสลายตัวทับถมอยู่ในดิน รวมถึงอินทรีย์สาร ที่รากพืชปลดปล่อยออกมาและที่จุลินทรีย์สังเคราะห์ขึ้น (ตารางที่ ๓) ๔. ปริมาณฟอสฟอรัสในดิน (P) ฟอสฟอรัสเป็นธาตุอาหารหลักที่จำเป็นต่อ การเจริญเติบโตของพืช ฟอสฟอรัสในดินได้จากอินทรีย์วัตถุในดินที่สลายตัวจนเป็นฮิวมัส เนื้อเยื่อ สดของพืช และสารประกอบหรือแร่ที่เป็นของแข็งอยู่ในดิน นอกจากนี้ยังได้จากปุ๋ยฟอสเฟตที่ใส่ลงไป ในดิน ปริมาณฟอสฟอรัสในดินแตกต่างกันไปตามชนิดของวัตถุดิบกำเนิดดิน การชะล้าง และการใช้ ประโยชน์ที่ดิน ในดินโดยทั่วไปจะมีฟอสฟอรัสต่ำ

๙. การจัดทำฐานข้อมูลความสมดุลของการจัดการทรัพยากรดินในระดับพื้นที่ (LDN) ๓ ชั่วโมง

การดำเนินงานอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UNCCD) ได้นำแนวคิดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) มาสู่การปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการดำเนินงาน LDN ต้องพัฒนาการ มีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามเป้าหมาย LDN มาตราการป้องกัน ลดผลกระทบ และฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน โดยปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ได้ดำเนินการศึกษาในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นการประเมินความเสื่อมโทรมของที่ดินตัวชี้วัดตามกรอบของ UNCCD (Progress Indicators) ในระดับพื้นที่ ได้แก่ (๑) ผลผลิตภาพของที่ดิน (Land Productivity) (๒) การกักเก็บคาร์บอนอินทรีย์ในดิน (Soil Organic Carbon Stock) (๓) พืชปกคลุมดินและการเปลี่ยนแปลงพืชปกคลุมดิน (Land cover / Land use change) เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้สำหรับจัดทำแนวทางการจัดการด้านความสมดุลของการใช้ที่ดิน และกำหนดมาตรการการจัดการดินเสื่อมโทรมที่เหมาะสมในระดับพื้นที่ของประเทศไทย รวมทั้งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการรายงานตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตัวชี้วัดที่ ๑๕.๓.๑: สัดส่วนของพื้นที่ดินที่ได้รับการประเมินความเสื่อมโทรมเทียบกับพื้นที่ทั้งหมด

หมวดที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ๘ ชั่วโมง

เป็นระบบการวางแผนทรัพยากรขององค์กรเข้าด้วยกัน ตั้งแต่ระบบงานทางด้านบัญชีและการเงิน ระบบงานทรัพยากรบุคคล ระบบบริหารการผลิต รวมถึงระบบการกระจายสินค้า เพื่อช่วยให้การวางแผนและบริหารทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยลดเวลาและขั้นตอนการทำงานได้อีกด้วย

๑. การบูรณาการแผนงาน/โครงการของกรมพัฒนาที่ดินในพื้นที่ ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที
๒. แผนงาน/โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ ๒ ชั่วโมง
๓. นโยบายและแนวทางการพัฒนาระบบดิจิทัล ๔.๐ ของกรมพัฒนาที่ดิน ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที

เสริมสร้างศักยภาพของข้าราชการและบุคลากรในสังกัดกรมพัฒนาที่ดินให้มีความรู้ทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน ข้าราชการและบุคลากรในสังกัดกรมพัฒนาที่ดินสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานภาครัฐต้นแบบที่สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล สมัยใหม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระบบราชการ และยุทธศาสตร์ประเทศต่อไปเป็นการสร้างความพร้อมให้แก่ข้าราชการและบุคลากรในสังกัดกรมพัฒนาที่ดินในการเปลี่ยนผ่านองค์กร ไปสู่รัฐบาลดิจิทัล และพัฒนาทักษะการใช้งานข้อมูลดิจิทัลในการสนับสนุนนโยบาย “ไทยแลนด์ ๔.๐”

ตามบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวังในบริบทของการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

หมวดที่ ๔ ศึกษาดูงาน ๔ ชั่วโมง

๑. แบ่งกลุ่มศึกษาดูงานในพื้นที่ ที่ประสบผลสำเร็จ ๔ ชั่วโมง
- ในการขยายผลของศูนย์ฯ เขาหินซ้อน

ส่วนที่ ๒ ประโยชน์ที่ได้จากการอบรม

- ๒.๑ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานและมีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงานระดับพื้นที่
- ๒.๒ มีความรู้ มีทักษะ ในการใช้ข้อมูลวิชาการและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดินที่ถูกต้องทันสมัย และมีการนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปฏิบัติงาน
- ๒.๓ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ นโยบายและแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับระบบราชการ 4.0 และการพัฒนาดิจิทัล (digital) 4.0 ของกรมพัฒนาที่ดิน
- ๒.๔ ความรู้ความเข้าใจ การบูรณาการแผนงาน/โครงการของกรมพัฒนาที่ดินระดับพื้นที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ ๓ การนำไปใช้ประโยชน์

เมื่อผ่านการฝึกอบรม มีเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกันในพื้นที่และมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการงานและเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน สามารถวิเคราะห์สภาพพื้นที่ดินและนำมาวางแผนการใช้ที่ดินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม